

GYERMEKEK AZ UCCÁN

Szabad legyen egyszer nekem is azzal foglalkozni, ami nem tartozik munkakörömbe. A jelen esetben az orvostudományról, illetve közelebbről ennek a tudománynak a Heine Medin-féle gyermekbetegséghez való viszonyáról van szó. Ha jobban meggondolom a dolgot és a tájékozatlanságot képesítő tényezőnek fogom fel, akkor én is hozzászólhatok e szomorú betegséghez, mellyel szemben az orvostudomány is majdnem teljesen tájékozatlanul áll. Ahány nyilatkozatot hallunk, ahány szakközleményt olvasunk, ezek majd mindegyike megegyezik abban, hogy e szörnyű gyermek-kórságnak kórokozója ismeretlen. Nem lehet tudni biztosan, mi idézi elő. Ismeretlenek az útjai, nem lehet tudni, honnan jön, hova megy és ami az egészben a legszomorúbb: gyógyításának biztos eszköze is majdnem teljesen ismeretlen.

Hogy mennyire tapogatózik e betegséggel szemben az orvostudomány, arra vonatkozóan csupán egyetlen példára hivatkozom. „Van-nak abortív (gyorsan, teljes kifejlődés nélkül lefolyó) esetek, — említi az az orvosi szakközlemény, melyet olvastam. Előfordul, hogy két testvér egyszerre betegszik meg a Heine Medin-féle betegségben. A testvérek egyike végig-szenvedi a betegséget, rajta a bénulás tünetei észlelhetők. A másik egy-két napon belül felgyógyul és egészséges kis pajtásaival tovább játszadozik. Pár nap múlva az egészséges pajtások egyike-másika betegszik meg, mi annak a jele, — mondja a szakközlemény —, hogy az egészségesnek vélt testvér a kórokozóját magában hordta, azzal fertőzte meg kis pajtásait anélkül, hogy ő maga a betegség súlyosabb stádiumán esett volna át.” A tájékozatlanság tehát ott kezdődik, hogy csupán a kis pajtások megbetegedéséről lehet következtetni, a testvérek egyikében fel nem ismert kórokozó jelenléte.

Ez a rettenetes gyermekbetegség nem először jelentkezik Szegeden. 1928. év júliusában lépett fel tömegesebben. Az időben tizenkilenc gyermekbénulási esetet jelentettek. Kilenc megbetegedés Szegeden, a többi Vedresházán, Rószkén, Szatmáron, Szentmihályteleken, Sándorfalván fordult elő. Akkor is első-sorban a poros levegőre gyanakodtak, mint ami e betegség terjedését nagyban elősegíti. 1928. augusztus 23-án épp úgy, mint most, jelentette a tisztí főorvos, hogy a járvány elérte kulminációs pontját, mégis szeptember hónap még 17 megbetegedést hozott, azután megszűnt, hogy helyét az ugyancsak járványszerűen fellépett tifusznak adja át. 1928-ban mintegy 40 megbetegedés fordult elő. Az egy-
idős lapokból olvashatjuk azt is, hogy a tisztí

főorvos a közigazgatási bizottság ülésén arról tett jelentést, hogy a népjóléti miniszter „érdeklődik” a betegség lefolyása iránt. Most még az érdeklődésről sem olvashattunk.

Az 1928. évben felelős helyen megjelent nyilatkozatok egyben mind megegyeztek. Ez pedig az volt, hogy a város poros levegője elősegíti a betegség terjedését és fejlődését. Hogy azonban, 1928. óta a város portalanítása érdekében jelentős dolog történt volna, alig hiszem, ha csak nem visszaféjlődés.

Ha laikus szemmel is, de bizonyos logikai következtetéssel vizsgálom az 1928. évi és a mostani megbetegedéseket, úgy állíthatom, hogy Szeged városának poros levegője, sétányainak elhanyagoltsága és züllöttsége, természetadta kincsének, a Tisza vizének pestises disznóhullakkal lelkiismeretlen egyének által történő tudatos fertőzése, a Rudolf-térnek fertőző baktériumokat tenyésztő kiirtásra régen rászorult fészke, a várost egyenesen arra predesztinálják, hogy melegágya legyen ne csak ennek a szomorú gyermekbetegségnek, de más fertőző, pusztító járváynak is.

Az 1928-ban és a most felelős helyekről elhangzott nyilatkozatok ugyancsak megegyeznek abban, hogy a betegségnek, a város poros levegője, a tömeges, zsúfolt, egészségtelen nedves lakás, valamint a fertőzött Tisza víz, egyenesen melegágya. Ezt nem én állapítom meg, hanem a dologhoz hozzáértő orvosok.

Az 1928 évi megbetegedések idején a város különböző részeiről estek gyermekek e betegség áldozatává. Ez annak a jele — hangzik az akkori orvosi nyilatkozat —, hogy a megbetegedéseknek a város területén gócpontja nincsen. Az ez irányban megjelent mostani nyilatkozatok ellenben azt hangoztatják, hogy a megbetegedések Szegeden szinte kivétel nélkül, a Nagyköruton kívüli városrészekben fordultak elő, ott, ahol tömeges, zsúfolt, egészségtelen, nedves lakások vannak és a lakosság kéllően nem táplálkozhatik.

Szomorú mindenesetre azt a jelentést is olvasni, mely a betegség kezdeti stádiumában jelent meg. A felelős helyen elhangzott ez a nyilatkozat azt állítja, hogy normális körülmények között az ország egész területén évente nem fordul elő 2—3-nál több ilyen megbetegedés. Ezt a nyilatkozatot igazolja a M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal szerkesztésében megjelenő Statisztika Havi Közlemények vonatkozó kiadmánya is, mely a fertőző betegségek által 1928—1932. években okozott halálozásokról számol be. Szinte érthetetlen, de úgy van, hogy a statisztika még csak említést sem tesz a Heine Medin-féle gyermekbénulásos megbetegedések okozta halálesetekről, holott 1928-

NŐI TÉLIKABÁTOK

minden létező színben, perzsa, pézsmá, róka stb. szürmével díszítve

**szezon előtti vásárlásnál
30% megtakarítás.**

Férfi télikabátok,

140

„átmeneti kabátok,
gyermeköltönyök
nagy vásárlásokban,
elsőrendű kivitelben.

FEJÉR MÓR

Kárász ucca 3.

ban és éppen Szegeden már előfordultak e betegség által okozott halálesetek.

Ez a megállapítás a nyilatkozatot tett felelős hely állítása mellett tanuskodik, hogy a betegség tényleg olyan szörványosan jelentkezik. Ezzel a megállapítással szemben azonban a valóságban, Szegeden e betegség jelentkezésével „vezető helyre” kerültünk. Feltesszem ezért a kérdést, hogy nem kötelessége-e minden felelős tényezőnek azon munkálkodni, hogy ez a lehetőség, amennyire emberi hata-zett, hogy azzal a statisztika sem vetett szá-lomnak és tudománynak módjában áll, megszüntetessék.

Ha tényleg a por és fertőzött víz elősegíti a betegség terjedését, nem kötelessége-e minden-
kinek azon munkálkodni, hogy a városnak tiszta levegője és tiszta vize legyen.

Nem engedik „a jelenlegi” gazdasági viszonyok — hallom az ellenvetést —. És amikor engedték? Vajjon 1928 óta történt-e valaminő haladás e téren és az akkor rendelkezésre álló gazdasági eszközök, vajjon a népegészségügy, avagy pedig a szociális követelmények teljesítésének szolgálatába állítottak-e? És kérdem azt is, hogy vajjon, ha a gazdasági eszközök most rendelkezésre állának, ez eminens feladatok teljesítésére gondoltának-e a város sorsának intézői? Hiába, a város legteljesebb felkészültséggel rendelkező tisztí főorvosi hivatala és hiába a nagy áldozatok árán itt ott-honra talált egyetem, ugyancsak a legna-gyobb tudományos felkészültséggel rendelkező egészségügyi intézményei, ha a város hatósága ez intézmények segítségére nem siet azzal, hogy teljesíti azokat a követelményeket, amelyeket parancsoló szükségként a népegészségügy szolgálatára eléje állít.

A napokban jelent meg a téli inségmunkák programja. Szó van ott arról, hogy a többiek között a Nagybúvár-tó feltöltése is programba van véve. Nem lenne-e egyszer már célszerű és időszerű az is, hogy a város egyik-másik arra alkalmas helyén tiszta levegőjű, pormentes és árnyas helyen gyermekjátótérek létesíttessenek, ahol a gyermekek kellő felügyelet alatt, homokban, napsugárban játszhasanak és ne legyenek kénytelenek, mint azt magam is a Stefánia-sétányon láttam, kis kezükkel összekapart köpéses porral homokvárat építeni.

Azoknak szeméi elé, akik a város ezirányú feladatait intézik, egy képet szeretnék vetíteni. Lássák azt a 100 és 100 hálószobát, melyek kislakóinak ágyai fölé remegő szívvvel anyák hajolnak éjszakánként, hogy vajjon nem jelentkezik-e féltett kincsükön a rettenetes rémnyoma és lássák maguk előtt az uccákon tucat-számra szaladgáló gyermekeket. Figyeljék őket azzal az aggodással, hogy vajjon a kedves szemek, melyek ma még pajzánul néznek a világba, a gyengén ölelő karok, holnapra, a rém érintésére, nem zárulnak-e le és a gyenge karok nem hullanak-e alá bénultán, hidegen.

Ez a meggondolás irányítsa a város intézkedő hatóságának munkáját. De mindenképp tegyék megfontolás tárgyává azt, hogy a betegségnek bizonyos időközönként Szegeden ilyen tömegesen történő jelentkezésében nincs-e valami adottság, valami törvényszerűség, ami Szegeden ennek a betegségnek fellépését és terjedését lehetővé teszi. Várjuk tehát a hatóság céltudatos, megfelelő intézkedését.

Dr. Landesberg Jenő.

Az iskolaév kezdetén

első útja a **BOROS** céghez vezesse, ahol vásároljon

Leányának:

Kombinét	1.80
Hálóinget	2.98
Műselyem nadrágot, csíkos	1.68
Zsebkendőt	—28
Frottier törülközőt	1.28
1. flórharisnyát	1.60
Vékonyzálu flórharisnyát 1a	2.50
1. műselyemharisnyát	1.98

Iskolatáskát chagren borítással

Iskolatáskát zöld melino borítással

Patentharisnyát 1-es szám

1 csomag illatos kézmosószappan 3 drb 48, 6 drb 98 fillér

Fiaának:

inget, 1la minőség, egy anyag.	4.48-tól
Hálóinget reklám minőség	3.98
Színes alsónadrágot	1.68
Sportharisnyát	—98
Strapazoknit, műselymes	—68
Zsebkendőt 1a	—36
Törülközőt, darázsfészkes	—68
Célnakeztyűt, színes	1.48

—98

158

—30

36

Tekintse meg látványosság számba menő kirakataimat!

HARMONIA BÉRLETE

10 havi kedvezményes részfizetéssel

DÉLMAGYARORSZÁG JEGYIRODÁBAN

válthatók és előjegyezhetők

Árak 15 pengőért, fizetendő szeptember-juniúsig